

Naplóm

1867-es év

Sillye Gábor tulajdona

Készítette: BIG csapat

Tagjai: Baranyi Fanni, Berta Livia, Chebli Yamina, Harangi
Renátó, Tóth Kinga

Felkészítő tanár: Molnárné Kövér Ibolya

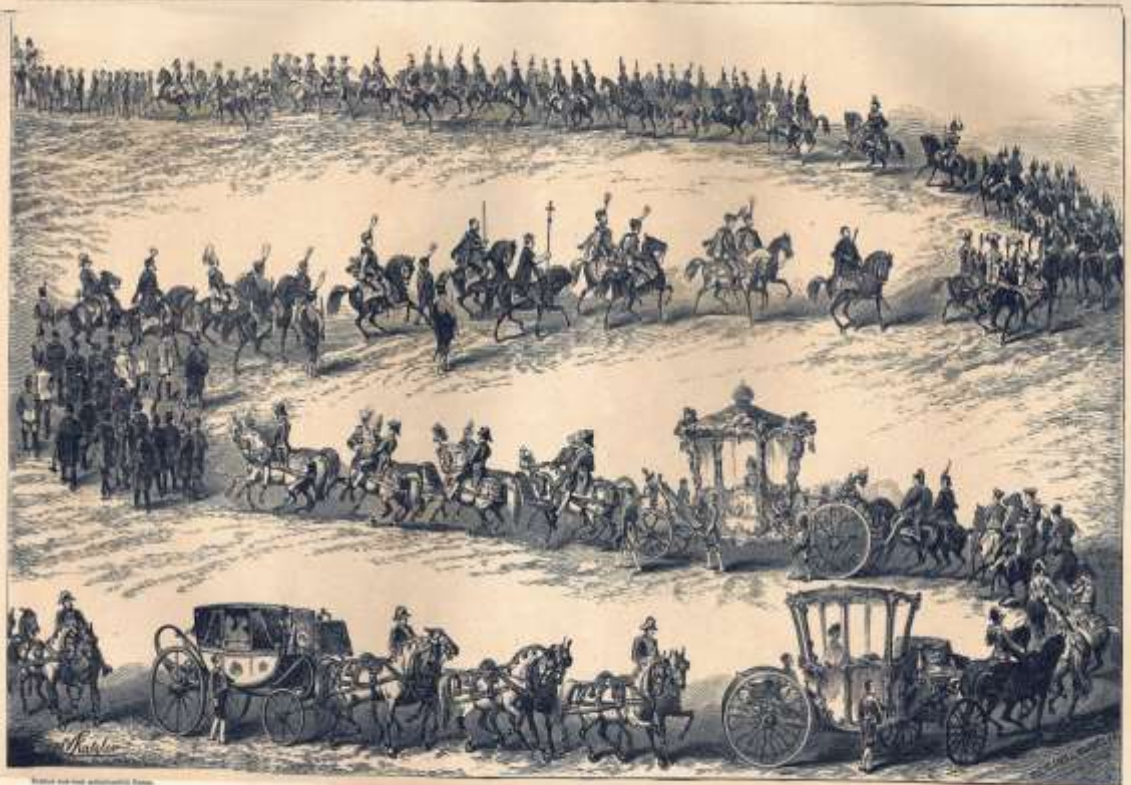

Megérkezésemkor, már 6 órakor hatalmas tömeg fogadott. Lovas kocsiba szálltam, mellyel a Királyi palotáig utaztam. A menet 7 órakor indult. Odaérkezésemkor láttam, hogy az országbárók, főurak, titkos tanácsosok, miniszterek, mágnások és rendtagok lóháton gyülekeztek. A menet a György téren át, a Vár utca felé, a Dísztéren keresztül a Mátyás-templomnál ért véget.

A lovaskocsi

A menet

A koronázási menet a budavári péhénia-templomba.
Tudományok és Művészetek Könyvtára. Budapesti Királyi Egyetem. Magyar Világkép és Vörösmarty.

*Beust báró,
birodalmi kancellár*

*Gróf Andrássy Gyula,
miniszterelnök,
külgyminiszter*

Királyi palota

*György- tér,
Vár utca,
Díszter*

Mátyás- templom

A koronázáskor a király esküt tett az igazság és béke fenntartására, majd a hercegprimás szent olajjal kenté fel. A koronázási ereklyék átvétele után, a nép felé fordulva megtette a szokásos keresztvágást, miközben a katonaság sortüzet adott. Ferenc József feleségének, Erzsébet- királynénak a megkoronázása is ekkor történt, akít férjéhez hasonlóképpen koronáztak, viszont ő egy úgynevezett házi koronát kapott. A koronázás méltóságteles, gyönyörű volt. A királyi pár a szentség vétele után, a nagymise végeztével a király a Helyörségi templomba vonult, a királyné pedig díszes hintón a királyi palotába ment. Számomra Liszt Ferenc Koronázási miséje volt a legmegragadóbb.

Wittelsbach Erzsébet

Ferenc József

Koronázási ereklyék

Koronázási Mise

Királyné a hintón

Helyőrségi templom

A tömeg elvonulása után a Budai vár és a Duna-part szépsége ragadott meg, így délutánomat Buda és Pest nevezetességeinek megnézésével töltöttem, lenyűgözött a város lakóinak kedvessége, házaik ápoltsága és utcáik tisztasága, amit e nagyvárosi körülmények között is képesek voltak megővni. Végignéztem a Magyar Nemzeti Galéria csodálatos műremekeit, az Országos Széchényi Könyvtár értékes gyűjteményeit. Betértem a Ruszwurm cukrászdába is, ahol híres specialitásukat, a línzer megkóstolása után folytattam utamat...

Pesti Duna-part,
Vigadóval

Országos Széchényi Könyvtár

Magyar Nemzeti Galéria

Ruszwurm Cukrászda

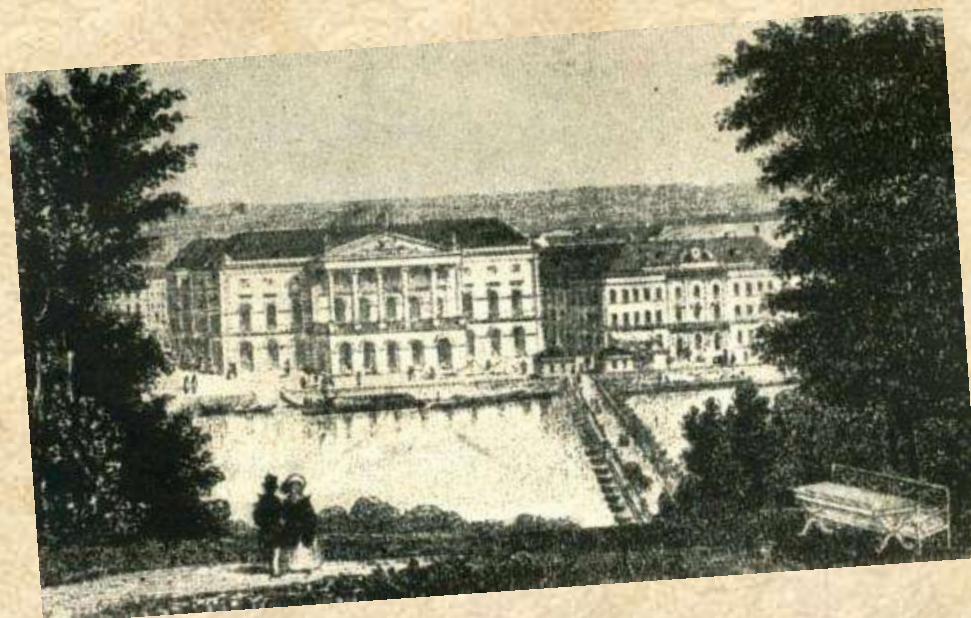
A Citadelláról letekintve elém tárult a Budát és Pestet összekötő Lánchíd.

Lánchíd

A nap hátralevő részében felkerestem régen látott barátaimat, képviselőtársaimat. Majd Budai nagynéném lakásába visszatérve tanulmányoztam a híres Pesti Vigadó történetét, ahol másnap a Széchenyi bál került megrendezésre.

Megtudtam, hogy elődjének neve Redoute volt mely a Vigadóhoz hasonlóan klasszicista stílusban épült, 1833-ban rendezték meg itt az első bált, tervezője pedig Pollack Mihály volt. 1849-ben az osztrák várvédők ágyútüzének áldozatává vált. Híres koncerteket adott itt Erkel Ferenc és Liszt Ferenc is. Rendeztek már itt korcsolyabált, illetve a magyar történelem eseményeit megőrkítő élőképeket is.

Redoute

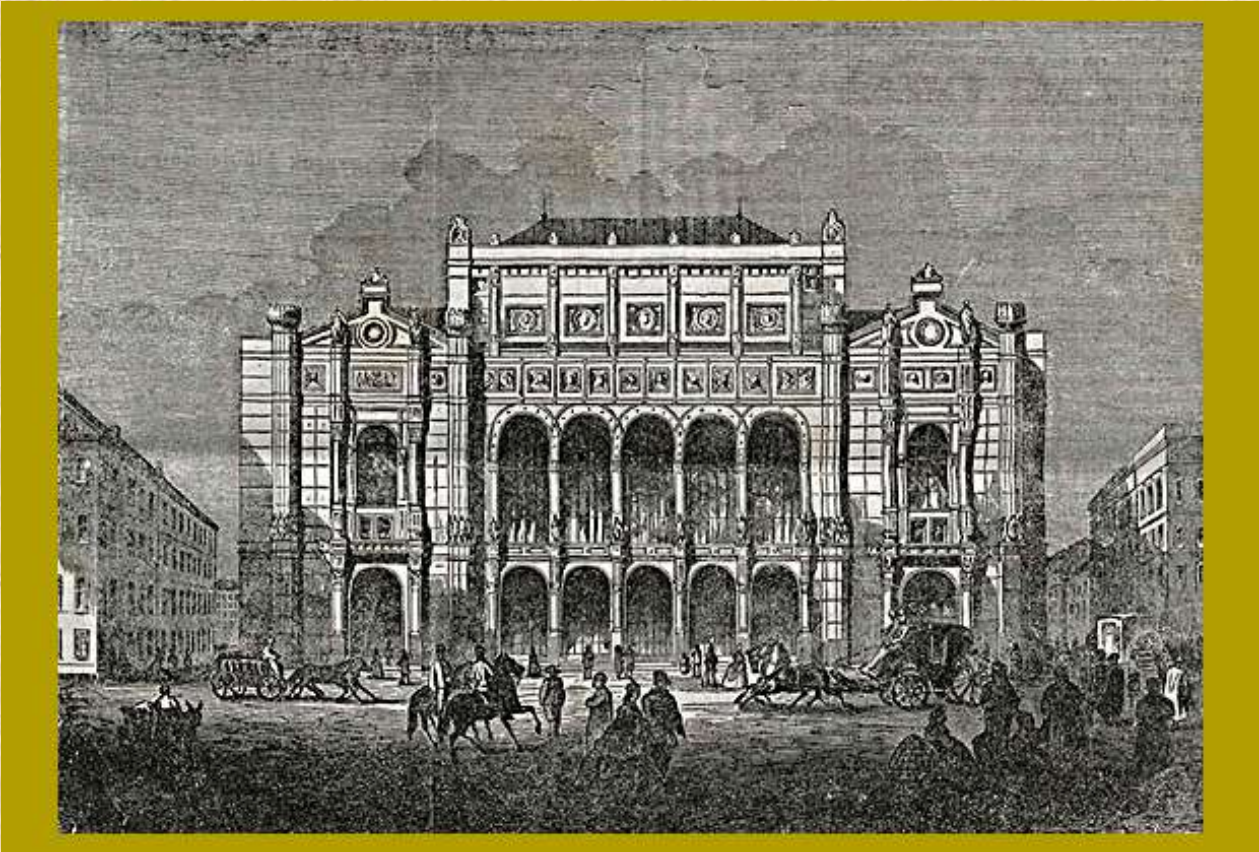
1867. június 09

Napsütéses meleg napra ébredtem és várakozással telve készültem az esti bálra, melyet Széchényi István emlékének tiszteletére rendeztek. Délelőtt meglátogattam egyik kedves barátomat, akinek háza a Vár utcán van, és hosszasan beszélgettünk a tegnapi koronázási menetről, melyet házának erkélyéről kísért végig. Nála fogyasztottam el ebédemet, majd délután 2 órakor nagynéném házába indultam vissza. Naplóm bejegyzésének megírása és okmányaim rendezése után díszmagyar öltözetben lovas kocsival indultam a Széchényi István emlékének tiszteletére megrendezett bálra a Vigadó épületéhez. Mesés szép külseje lenyűgözött, gyönyörű háromhomlokzatos nyitott árkádjával, melyek többek között Alexy Károly terveinek mintájára készültek. Pillanatokon belül elhatalmasodott rajtam a honvágy, szülő városom algimnáziumának, illetve a debreceni színháznak épületére emlékeztetett a látvány, a keleties, romantikus formákkal kevert stílus. Mindkét építmény kivitelezése Vecsey Imre barátom nevéhez köthető. Belépve az ország címere és a magyar történelem jeles alakjainak portréi tárultak eléem. Az oszlopokat szobrok díszítették. A terem csillárjainak fénye a padlóburkolaton tükröződött vissza. A rendezők igen találékonyak voltak, meglepő ötletekkel álltak elő annak érdekében, hogy az ő báljukról beszéljen az úri közönség. Melegség fogadott, az ételek ínycsiklandó illata körbejárta a termet. A hölgyek ki voltak öltözve nagy, habos ruhákban, a férfiak hozzám hasonlóan ünnepélyes öltözetben feszítettek. Az arisztokraták díszmagyarban, én a neves alkalomra készített Bocskai ruhámban.

Kellemes muzsika szólt, mindenki táncolt, énekelt. A bálon Ferenc József is tiszteletét tette, ám idővel távozott így a vendégseregnek felszolgálták a vacsorát, koccintottunk és jókedvvel mulattuk végig az egész éjszakát.

Pesti Vigadó kívülről

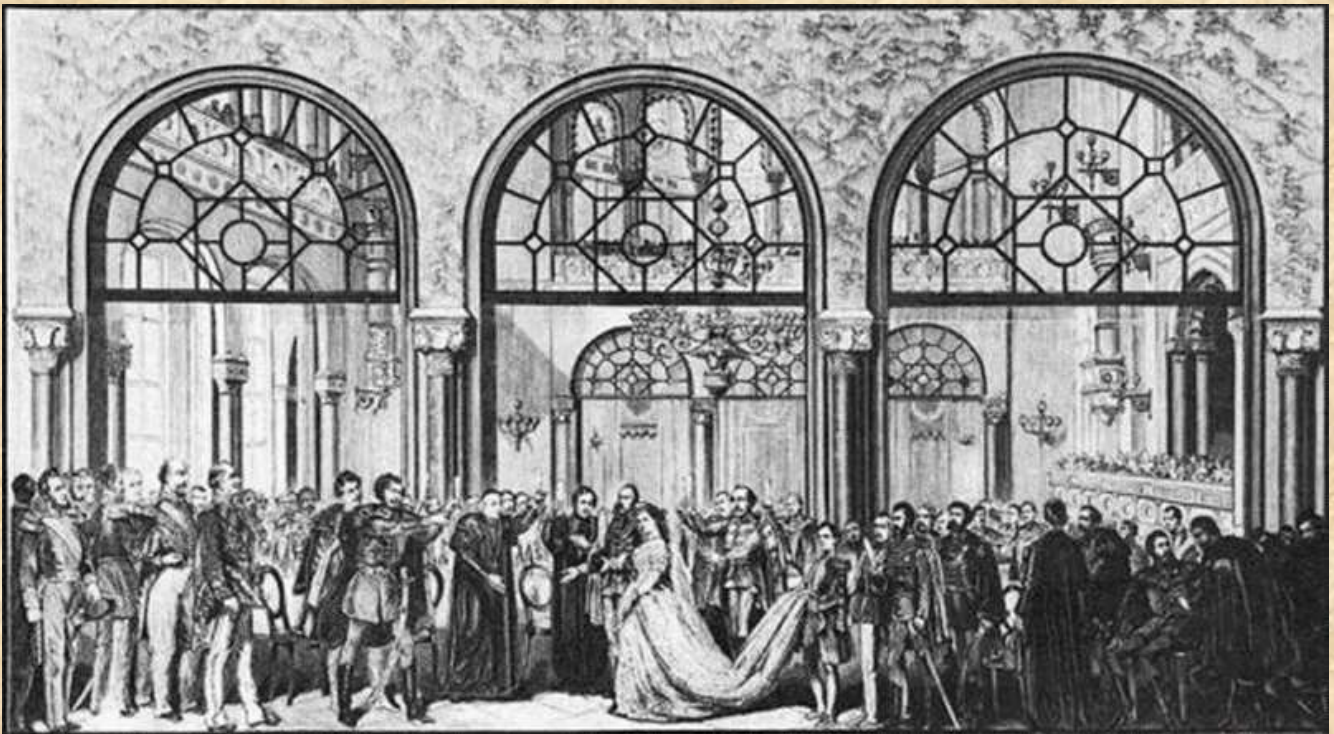

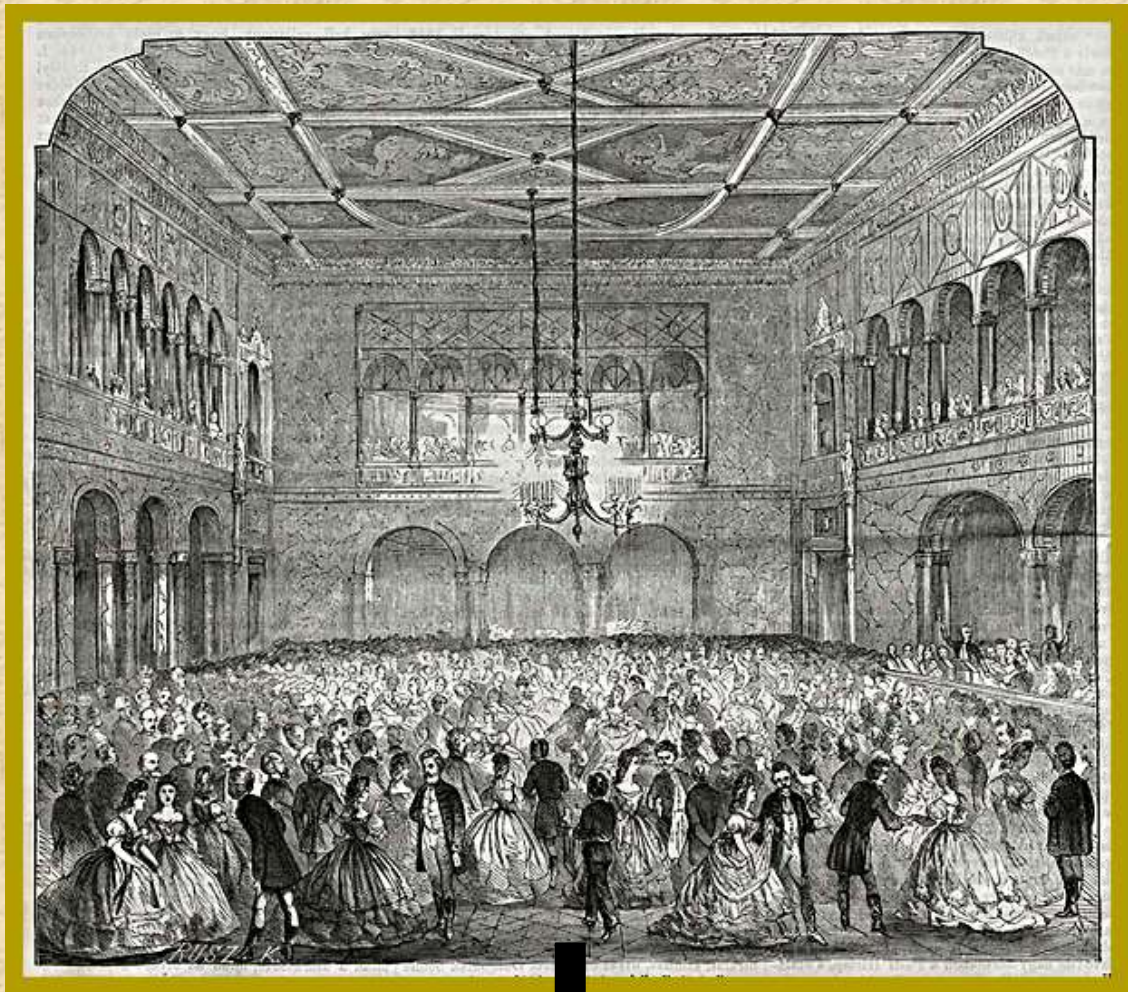
Pesti Vigadó belülről

Széchenyi - bál

A bálí viselet

Fantasztikus volt a menü Az ételeket a kiváló szakács, Marchal József főzte. 1863-ban Pestre jött, ahol előbb a Nemzeti Kaszinó konyhájának vezetője, majd a híres Angol Királynő Szállója tulajdonosa lett, ahol kitanulta és méltán híres konyhát vezetett. A főzést a Gundel étterem vállalta.

A finoman elkészített gulyás és ökör a Hortobágy ízeire emlékeztetett.

ÉTLAP

SZÉCHENYI BÁL

Előétel

gyümölcs, sajt, csokoládé

Leves

gulyás, mandula leves, csokoládé leves

Főétel

sült ökör, rántott csirke, rajnai lazac, paprikás csirke, westfáliai sonka, pomeráni libamell

Desszert

linzer, dobos torta, mignon

Ital

kávé, tea, bor, pezsgő

JÓ ÉTVÁGYAT!

Június 10.

A hazautazás hosszú órái elég időt adtak számomra, hogy végig gondoljam a két nap élményeit és tapasztalatait. Nagyon különleges volt látni a szépülő várost, az új épületeket és természetesen a Vigadó épületét. Annak idején ott voltam városom képviselőjeként a Redoute-ban, amikor 1848. július 11-én Kossuth Lajos-, akit barátomnak nevezhetek- elmondta híre lelkesítő toborzó beszédét. Most jó volt látni és bejárni a helyén felépített új épületet. A sétáim közben több döbbető felfedezést tettem, amelyek most a napló írása közben álltak össze egységes képpé.

Miről is van szó?

A mindennapjaimat a nyakas hajdúk városában élem, de gyakran látogatok el Debrecen városába. A közös a mostani látogatásom és a két szeretett település között három épület közötti hasonlóság. A három épület a városomban felépített algimnázium, a debreceni színház és a Vigadó közötti hasonlóság. Mindhárom saját közegében monumentális épület. Az algimnáziumunk a mi kis városunk főterét díszíti. A debreceni színház építését is figyelemmel kísérttem. 1858-ban megalakított Színháziügyi Bizottmány tevékenysége is segített az algimnázium megépítésének folyamatában. A két intézmény közadakozásból és a városok pénzügyi támogatásából épült. Debrecen talán tőlünk vette a mintát?

A tervezők azonosak Sklanitzky Antal és Vecsey Imre, akik tervezői és építői voltak a két intézménynek. Böszörményben 1856-ban a közbirtokosság az új iskola építésére 200 hold föld évi bérletét ajánlotta fel. Én, a város megbízásából eladtam a város államkölcönkötvényeit. Ebből a 110 042 forintból teremtettük meg a takarékpénztár alapját. Ennek az összegnek egy részéből építették meg a hatosztályos gimnáziumot. Megnyertem ügyünknek Vecsey IMR építőmestert. Az általa tervezett romantikus stílusú épület átadására 1865. október 25-én került sor ünnepélyes keretek között. Az épület homlokzatára a következő mondat került :

„A tudományoknak emelte Hajdúböszörmény város közönsége és a hajdú birtokosság.”

Mi is volt a hasonlóság?

Bár a tervezők nem azonosak, mégis összekapcsolja őket a kor meghatározó stílusa, de még inkább az építész iskola. A vidék e két híres tervezője és építő mestere Feszli Frigyes tanítványai voltak, mint azt már korábban beszélgetéseinkből megtudtam. A stílus a romantika, amely átmenetet képez a klasszicizmus és a historizálás között. De számomra, mint hazafi legfontosabb közös pont az építészet nemzeti jellege. Ha megállok a debreceni színház épülete előtt és tegnap feltekintettem a Duna parti épület monumentális tömbjére, akkor nagyon hasonlítanak egymásra. Bár nem vagyok ügyes rajzoló, de emlékezetem rögzítette a két homlokzatot. Azok a nyolcszögletű oszlopok, a szobrok mind a nemzetünk nagyjainak állítanak emléket. A Vigadónál a kőbe vésett múlt, színházunknál a magyar irodalom nagy alakjainak szobrai láthatók. A mi gimnáziumunk első terve is ilyen gazdagon díszített homlokzati tervvel indult. De a képviselőket és a lakosokat nem nyerte meg ez a terv. A mi épületünk az alföldi ember egyszerűségét, de a város hatalmas tétét kellett, hogy mutassa.

A belső már teljesen más. Bár mindhárom épületben fantasztikus lépcső vezet fel az épület szívébe, de ettől kezdve már eltérő a kép. A kálvinista hajdúk iskolája fehérre festett falaival puritán módon egyszerű. Idősebb Teucher Károly élénk színű, arannyal keretezett magyaros, virágos ornamensei jól illenek a romantikus stílusú színház jellegéhez. A színház díszes oszlopai és vörös falborítása mindig lenyűgöz. A Vigadó falfestményei csodálatosak. Alig győztem betelni Lotz Károly és Than Mór festményeivel.

Azonban rokonszenves volt számomra, hogy mindhárom épület nem csak a szépségével, hanem a hasznosságával is érvényesül. Mi úgy építettük meg iskolánkat, hogy a földszinten boltokat alakítsunk ki, és ezek bevétele az iskola működését szolgálja. A színház mindig a lelkes színészi teljesítménnyel teremti elő működésének költségeit, vagy annak egy részét. A Vigadó földszíntjén betérhet a látogató egy kávéházi vagy sörcsarnoki büfelejtésre.

A pályaudvaron megvásároltam a Vasárnapi Újság mai számát, amely beszámolt az eseményekről. Jó volt látni a képeket, bár jól emlékszem arra, amikor az 1864-es számban a mi iskolánkról készült beszámolót olvashattam és nézhettem meg a róla készült képeket.

Este lesz mit mesélnem a barátaimnak a Polgári Kaszinóban egy pohár bor mellett.

Hajdúböszörményi Bocskai István Gimnázium

Csokonai Színház (Debrecen)

Források:

Holló Szilvia Andrea: A Pesti Vigadó- Tündérpalota a Duna partján MMA, Budapest, 2014./34-39,42-53 oldal

http://mnl.gov.hu/a_het_dokumentuma/ferenc_jozsef_koronazasa.html

<http://budapestcity.org/02-tortenet/1867-koronazas/index-hu.htm>

<http://www.ruszwurm.hu/tortenet-history/>

<http://vigado.hu/a-vigado-tortenete>

http://muvbaratok.uw.hu/ujsag/2014_03.pdf

https://hu.wikipedia.org/wiki/Sillye_G%C3%A1bor

https://hu.wikipedia.org/wiki/Pesti_Vigad%C3%B3

<http://mek.niif.hu/00100/00129/html/1fejezet.htm#A>

<https://elismond.wordpress.com/2012/02/05/budapesti-mozaik-varosi-terek-a-vigado/>

http://portal.debrecen.hu/kultura/szinhaz/aszinhaztortenete_szinhazielet.html?page=1

Szabadhadjú füzetek-Hajdúböszörmény város útikalauz szerk. Tarczy Péter

Kathi Imre-Sz. Kürti Katalin: Hajdúböszörmény építésze-képzőművésze- Hajdúböszörmény 1979

Nyakas Miklós Hajdúböszörmény a múlt időben, Hajdúböszörmény 2000

<http://ludbriko.hu/diszcsarda-helyett-multmorzsa/>

<http://hnm.hu/hu/gyujtemenyek/hungarian-historical-gallery/grafikai-gyujtemeny>

<http://mek.oszk.hu/09800/09839/09839.pdf>

Saját készítésű rajz

Google képek